

Sygn. akt II UZ 9/22

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Rączka

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania I. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku
z udziałem J. P.

o podstawę wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 października 2022 r.,

zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 22 grudnia 2021 r., sygn. akt III AUz 236/21,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku postanowieniem z dnia 22 grudnia 2021 r., wydanym w sprawie z odwołania I. Sp. z o.o. w G. z udziałem zainteresowanego J. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku o podstawę wymiaru składek, na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez odwołującą się od postanowienia wymienionego Sądu z dnia 16 września 2021 r., ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 7.384,68 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że postanowieniem z dnia 16 września 2021 r. oddalił zażalenie odwołującej się na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 19 maja 2021 r. w przedmiocie odrzucenia odwołania. W dniu 15 października 2021 r. odwołująca się wniosła skargę kasacyjną od tego postanowienia, w której podała, że wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota 388.798 zł. Podana przez odwołującą się wartość przedmiotu zaskarżenia została jednak z urzędu sprawdzona. W efekcie tego sprawdzenia ustalono ją w kwocie 7.384,68 zł, to jest w kwocie odpowiadającej różnicy w wysokości składek zaewidencjonowanych na koncie zainteresowanego J.P. i wynikającej z zaskarżonej w sprawie decyzji organu rentowego. Tak organ rentowy określił ją również w odpowiedzi na odwołanie, a pozostali uczestnicy postępowania kwoty tej nie zakwestionowali.

Sąd Apelacyjny zauważył równocześnie, że odwołująca się wskazała łączną wartość przedmiotu zaskarżenia w kilkudziesięciu sprawach, podczas gdy prawidłowa wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia dotycząca decyzji wydanej w sprawie zainteresowanego J. P. wynosi 7.384,68 złotych.

Sąd drugiej instancji uznał w związku z tym, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, gdyż stosownie do treści art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Sąd Apelacyjny powołał się przy tym na regulację art. 398⁶ § 2 k.p.c., w myśl której sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

Odwołująca się I. Sp. z o.o. w G. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 22 grudnia 2021 r., zaskarżając je w punkcie 2, i zarzucając naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., przez odrzucenie skargi kasacyjnej, podczas gdy sprawa dotyczy objęcia

obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a nadto wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie przekracza kwotę 10.000 zł.

Powołując się na tak sformułowane zarzuty, żaląca się wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej i zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Równocześnie wniosła o zmianę, w trybie art. 380 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394¹ § 3 k.p.c., punktu 1 zaskarżonego postanowienia w kwestii ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie 7.384,68 zł, przez jego uchylenie, względnie ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie 388.798 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawane w niniejszym postępowaniu zażalenie jest nieuzasadnione. Opiera się ono na dwóch założeniach. Żaląca się twierdzi bowiem, że sprawa, w której zażalenie zostało wniesione, dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a nadto wartość przedmiotu zaskarżenia w tej sprawie przekracza kwotę dziesięciu tysięcy złotych (wynosi bowiem 388.798 zł).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oba te założenia są jednak błędne. Co do pierwszego z nich należy podkreślić, że już tylko oznaczenie przedmiotu niniejszej sprawy jako sprawy „o podstawę wymiaru składek” (będące konsekwencją przedmiotu podanego w decyzji organu rentowego oraz wniesionym od tej decyzji odwołaniu) wyraźnie wskazuje, że nie mamy do czynienia z żadnym z dwóch wyjątków od ustalonej w art. 398² § 1 k.p.c. zasady, w myśl której skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych, zaś przysługuje w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia jedynie w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Ponadto w okolicznościach faktycznych sprawy, niezależnie od trafności zastosowania przez organ rentowy art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz

ocen Sądów orzekających w tym zakresie, nie było wątpliwości co do podlegania przez zainteresowanego ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu (z tytułu pozostawania w zatrudnieniu pracowniczym). Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego sprawa, w której adresat decyzji organu rentowego wymierzającej składki na ubezpieczenia społeczne zaprzecza, że jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego, jest natomiast sprawą dotyczącą składek na ubezpieczenia społeczne, a nie sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.). Wartość przedmiotu zaskarżenia w takiej sprawie równa jest różnicy pomiędzy składką należną i wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres - art. 22 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 sierpnia 2014 r., I UZ 7/14, LEX nr 1500663; z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34; z dnia 20 kwietnia 2016 r., II UZ 1/16, LEX nr 2054096; z dnia 11 sierpnia 2016 r., II UZ 32/16, LEX nr 2113370 oraz z dnia 29 listopada 2016 r., II UZ 49/16, LEX nr 2202501 i II UZ 50/16, LEX nr 2191457).

Chybione jest także drugie założenie, na którym jest oparte rozpoznawane zażalenie. Wymaga bowiem podkreślenia, że sprawie o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.) określa się odrębnie względem każdego ubezpieczonego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 168 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 czerwca 2010 r., I UZ 107/10, LEX nr 1554382; z dnia 18 maja 2010 r., I UZ 29/10, LEX nr 1620501 oraz z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 290/11, OSNP 2013 nr 13-14, poz. 161). Tymczasem określona przez żalącą się kwota 388.798 zł stanowi sumę kwot spornych składek ze 108 decyzji organu rentowego dotyczących wielu pracowników, a to że wszystkie te decyzje żaląca się zakwestionowała, wnosząc od nich jedno odwołanie, pozostaje bez wpływu na indywidualny charakter składek należnych od każdego z owych pracowników.

Końcowo Sąd Najwyższy stwierdza, że w sprawach, w których dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd jest uprawniony do jej badania i oznaczenia prawidłowej

wysokości, a uprawnionym sposobem weryfikacji jest między innymi zwrócenie się do organu rentowego o ustosunkowanie się do wskazanej w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2011 r., II UZ 20/11, LEX nr 1068051). W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny ustalił, że różnica między wysokością składek, jakie żaląca się winna opłacić również z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z zainteresowanym J. P., a wysokością składek uiszczonych, wynosi 7.384 zł. Tak wyliczona kwota stanowi zatem prawidłowo określoną wartość przedmiotu zaskarżenia, o której mowa w art. 398⁴ § 3 k.p.c. Kwota ta jest bez wątpienia niższa od określonej w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. Dlatego też trafne jest stanowisko Sądu drugiej instancji, zgodnie z którym skarga kasacyjna żalącej się podlegała odrzuceniu przez jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Kierując się przedstawionymi motywami i opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]